

Kỹ thuật nuôi tôm trong ruộng lúa thích ứng với biến đổi khí hậu

Những biện pháp kỹ thuật phù hợp để “giải mặn, tích ngọt” khi nuôi tôm trong ruộng lúa.

1. Cải tạo, thiết kế lại đồng ruộng

Định kỳ sên vét lại kênh mương, gia cố bờ bao để duy trì ổn định mực nước trong ruộng lúa, hạn chế việc tăng độ mặn do nước trong ruộng bốc hơi hoặc thấm thấu, cũng như hiện tượng xâm nhập mặn từ bên ngoài.

Nên trồng cây trên bờ bao để hạn chế gió, giảm lượng nước bốc hơi để hạn chế tăng độ mặn cho đồng ruộng.

Nên mở rộng mương bao và thiết kế thêm các mương “xương cá” bên trong ruộng để có thêm nơi cho tôm trú ẩn mỗi khi thời tiết thay đổi và tạo thuận lợi cho việc xả nước, rửa phèn mặn. Tỷ lệ diện tích mương chiếm khoảng 25 - 30% diện tích ruộng được coi là hợp lý.

Nên thiết kế khu chứa nước và lắng nước riêng biệt để chủ động nguồn nước cấp cho ruộng và điều tiết độ mặn hợp lý của ruộng nuôi tôm.

Với các hộ gia đình có điều kiện kinh tế khá hơn, có thể thiết kế thêm ao ương tôm giống hay ao nuôi tôm bán thâm canh bậc thấp. Các ao này sẽ giúp người nuôi tôm chủ động hơn trong việc ương dưỡng tôm giống theo độ mặn được yêu cầu, hạn chế việc lấy nước mặn sớm vào đồng ruộng, hoặc có thể dùng nuôi tôm để tăng năng suất và sản lượng, góp phần tăng thu nhập tích lũy cho người nuôi tôm. Cũng có thể tận dụng ao này để nuôi các đối tượng thủy sản nước ngọt, hoặc dùng chứa nước ngọt tại chỗ.

Vì phần lớn ruộng lúa kết hợp nuôi tôm nằm trong các khu vực nội đồng có biên độ thủy triều lên xuống thấp và cũng là nơi thường xuyên bị hạn hán vào mùa khô và ngập nước vào mùa mưa nên các hộ nuôi cần trang bị máy bơm để bơm dự trữ nước khi nắng hạn.

2. Kỹ thuật canh tác

Do bà con thường nuôi quảng canh hoặc quảng canh cải tiến tôm vào mùa khô, sang mùa mưa lại trồng lúa hoặc xen canh trồng lúa kết hợp với nuôi tôm nên cần thực hiện biện pháp kỹ thuật phù hợp với các vụ canh tác vào các mùa khác nhau.

Với vụ nuôi tôm vào mùa khô

Số lần thả giống và mật độ thả giống: Phải tuân thủ yêu cầu kỹ thuật về mật độ tôm giống thả nuôi theo lịch mùa vụ được cơ quan quản lý thủy sản địa phương đưa ra, đồng thời kết hợp theo diễn biến thời tiết cụ thể trong vùng để áp dụng cho phù hợp. Các nhà chuyên môn khuyến cáo, số lần thả tôm giống thích hợp nhất trong mô hình tôm - lúa ở Đồng bằng sông Cửu Long là 2-3 lần/vụ và mật độ thả tổng cộng tối đa 5 con/m² sẽ giúp cho tôm nhanh lớn và tạo thuận lợi, chủ động trong khâu cải tạo, rửa mặn đồng ruộng để kịp mùa vụ trồng lúa.

Cỡ tôm giống thả phải phù hợp: Trong những lần thả đầu có thể dùng tôm giống cỡ PL12 - 13, sau đó nên thả tôm giống cỡ lớn hơn (có thể thả tôm giống ương sẵn ở địa phương) để tôm nhanh lớn, kịp thu hoạch và tiến hành rửa mặn đồng ruộng chuẩn bị cho trồng lúa vào mùa mưa.

Thường xuyên theo dõi độ mặn trong ruộng và kênh mương để chủ động điều chỉnh cho phù hợp, không để ruộng bị mặn nhiều và tích tụ mặn lâu ngày, gây khó khăn cho việc trồng lúa vào mùa mưa hoặc vào năm sau.

Với vụ trồng lúa vào mùa mưa:

Khâu kỹ thuật quan trọng nhất là rửa mặn cho ruộng lúa sau vụ nuôi tôm. Khi có những trận mưa lớn đầu mùa, nên tranh thủ tận dụng để tích trữ nước ngọt dùng rửa mặn cho đồng ruộng. Các nhà chuyên môn khuyến cáo, độ mặn tốt nhất của ruộng trước khi xuống giống là thấp hơn 2‰.

Phải chọn giống lúa phù hợp với điều kiện thời tiết của từng vùng. Đó có thể là các giống lúa mùa của địa phương, giống lúa dài ngày, vừa ngày hoặc ngắn ngày. Nên chọn giống lúa ngắn ngày để trồng ở những vùng hoàn toàn phụ thuộc vào lượng nước mưa “từ trời xuống”, không có nguồn nước ngọt nào khác dẫn vào ruộng để trồng lúa.

Giữ ổn định mức nước trong ruộng, không để đất bị khô sẽ làm tăng tình trạng mặn và tích tụ mặn trong đất ruộng. Khi nắng hạn cục bộ xảy ra, cần giữ mức nước cao trong ruộng và tích trữ tối đa nước ở những nơi có thể tích được như ao chứa và ao lắng, ao ương tôm giống hoặc ao nuôi tôm bán thâm canh bậc thấp.

Ngoài ra, nhằm hạn chế xâm nhập mặn vào ruộng, bà con canh tác theo mô hình nuôi tôm trong ruộng lúa có thể tính toán thời gian ương tôm giống trước trong ao ương vào lúc lúa chín hoặc lúc chuẩn bị thu hoạch lúa, hoặc có thể tận dụng mương vườn, bờ liếp để gieo mạ sẵn, khi cải tạo và rửa mặn cho ruộng xong là có mạ ngay để cấy. Việc ương tôm giống trước trong ao ương và gieo mạ sẵn sẽ giúp kéo dài thời gian nuôi tôm trong ruộng cũng như thời gian trồng lúa.

Nuôi tôm trong ruộng lúa là phương thức canh tác phụ thuộc hoàn toàn vào thời tiết. Về mùa nắng nóng thường xuyên xảy ra tình trạng thiếu nước và khô hạn; sang mùa mưa lại bị ngập nước. Do đó, hoạt động sản xuất riêng lẻ của các nông hộ sẽ có những trở ngại trong khâu cấp nước, chứa nước và xả nước, cũng như gặp nhiều khó khăn trong việc hạn chế xâm nhập mặn và kiểm soát mức nước trong ruộng. Vì vậy, các địa phương cần phát triển mô hình sản xuất theo hướng cộng đồng để việc quản lý được tốt hơn.

Anh Vũ

<https://kinhtenongthon.vn/ky-thuat-nuoi-tom-trong-ruong-lua-thich-ung-voi-bien-doi-khi-hau-giai-man-tich-ngot-post4555.html>